

Міністерство освіти і науки України
Факультету історії, політології і міжнародних відносин
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Бурачок Л.В.

**Науковий семінар. Методика підготовки
написання кваліфікаційних робіт: плани
семінарських занять, програмові вимоги,
самостійна робота**

(Методичний посібник для студентів Факультету історії, політології і міжнародних відносин, денна та заочна форма навчання)

ІА – 4 курс

Івано-Франківськ
2019

Бурачок Л.В. Науковий семінар. Методика підготовки написання кваліфікаційних робіт: Методичний посібник для студентів факультету історії, політології і міжнародних відносин: – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2019. – ст.

Підготувала кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії факультету історії і політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Бурачок Л.В.

Рецензенти:

Жерноклеєв О.С. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри всесвітньої історії Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Щербін Л. В. – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Надруковано за ухвалою Вченої ради факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 10 від 27. 06.2019 р.)

Анотація до курсу

Запропонований курс покликаний:

- ознайомити студентів із стратегією і тактикою проведення наукових досліджень;
- надати знання методики та методології дослідження у поєднанні з ґрунтовним аналізом історичних поглядів, методів історичного знання, практичні поради, опанувати основи написання наукового дослідження;

навчитися професійного ставлення до роботи з джерелами, написання дослідницького тексту, викладати опис відомих фактів, явищ, закономірностей, узагальнення та правильне оформлення.

Передмова. Пропонований курс «Науковий семінар. Методика підготовки написання кваліфікаційних робіт» вивчає історію світової цивілізації, етнічну карту світу. Здійснюється класифікація держав, етнічних спільнот. Звертається увага на теоретико-методологічні основи всесвітньої історії, її структуру і життєдіяльність. Характеризується теорія і типологія націй, етнічність, школи етнічності тощо. Вивчається роль традиції в етнічній культурі, досліджується історичні процеси, їх види, а також етнокультурні, політичні, соціальні, історичні процеси. Крім того, розглядаються теорії культурної взаємодії, об'єднувачі та роз'єднувачі процеси, етнічні конфлікти, їх причини. Подається типологія етнічних конфліктів.

Вимоги до знань і вмінь:

Після закінчення курсу студент повинен *знати*:

- етапи становлення етнології як самостійної галузі знань;
- основи методології етнологічного дослідження;
- етнологічні школи, їх теорії та ідеї;
- класифікацію етносів, критерії і види;
- сучасний стан розробки теорії етносу, нації, етнічності;
- основні характеристики та компоненти психології етносу;
- сутність процесів етнічного розмежування та згуртування;
- основні риси сучасних етнічних процесів в світі;
- сутність і типологію етнічних конфліктів;
- проблему співвідношення етнічного і культурного, етнічного і релігійного;
- значення звичаїв і ритуалів в житті того чи іншого представника етносу.

Після закінчення курсу студент повинен вміти:

- використовувати набуті знання в подальшому навчанні;
- аналізувати етнічну специфіку історичних процесів, подій, фактів;
- застосувати на практиці етнологічні методи;
- аналізувати різні фактори життєдіяльності етнічних спільнот;
- співставляти різні інтерпретації основних понять у викладі наукових шкіл;
- робити висновки на основі аналізу статичних і динамічних характеристик психології етносу.

ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Метою викладання навчальної дисципліни “Науковий семінар” є ознайомлення студентів з основами науково-дослідницької діяльності й знаннями методології, теорії, методів, технологій з метою активного залучення до науково-дослідницької діяльності, оволодіння навичками дослідження під час написання рефератів, курсових, кваліфікаційних, магістерських робіт.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Науковий семінар” є оволодіти фундаментальною, загальнонауковою, конкретно -науковою методологією та історичними методами дослідження з метою забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів історизму, об'єктивності в оцінці фактів, явищ, подій; навчитися розробляти наукові проблеми, писати наукові статті, роботи, застосовуючи при цьому нові інформаційні технології, програмні забезпечення; сприяти реалізації знань, навичок, творчого мислення в навчальному процесі, навчально - дослідницької та подальшої науково - дослідницької діяльності майбутніх спеціалістів - істориків.

Політика курсу

Підхід до навчання студентоцентрований, стиль спілкування та взаємодії – демократичний. Вітається й заохочується активна увага під час роботи в аудиторії, творча співучасть у здобутті знань, готовність до обговорення питань, що розглядаються, як результат самостійного опрацювання рекомендованих першоджерел і літератури та самостійного пошуку інформації в мережі Інтернет. Запитання, що виникають, можливі як у ході заняття, так і в кінці, коли виділяється час для обговорення, а також на консультаціях, під час яких здійснюється й відпрацювання пропущених занять і невиконаних видів робіт.

Усіх форм навчальної співпраці стосуються вимоги Положення про запобігання плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ, яким визначаються норми поведінки студентів і працівників університету.

Для оперативної комунікації та обміну інформацією створюємо власну групу в месенджері Viber або в одній із соціальних мереж (за вибором студентів).

Усі основні матеріали з курсу є доступні в системі дистанційного навчання університету

Результати навчання (компетентності)

Практична (C1) – Здатність і готовність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Дослідницька (C2) – здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток історичних процесів.

Організаційна (C4) – Здатність і готовність вести самостійний пошук, добір та опрацювання інформації джерел і літератури.

Контрольна (C5) – здатність і готовність здійснювати перевірку достовірності фактів, інформаційних повідомлень, інноваційних підходів щодо історичного розвитку.

Суспільно-політична (C6) – здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі історії;

адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі історичного розвитку

Діагностична(C7) – володіння історичними знаннями, теорією та методологією (підходами, принципами і методами) розпізнавання проблеми, виявлення характерних ознак ситуації; застосування цих методів та принципів, аналіз соціальних об'єктів, процесів, ситуацій, проблем, випадків, що розпізнають деформації та встановлюють їх причини. Діагностика поширюється на ситуації, що відображають предмет професійної діяльності, міжнародні проекти, програми.

Інформаційно-аналітична (C8) - здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері міжнародних економічних відносин; здатність визначати певний інформаційний ресурс у межах оперативного та стратегічного управління групою; формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті дослідницького завдання або проблеми, що вирішується.

Суспільно-політична(C6) – здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі історії;

адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі історичного розвитку

Уміння виявляти спільні й відмінні риси в теоретико-методичних підходах українських і зарубіжних істориків, етнологів та археологів (C7)

Цілеспрямовано вивчати та відстоювати загальнолюдські, національні демократичні і духовно-культурні цінності, вироблені світовою цивілізацією в процесі історичного розвитку (C6)

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (C1, C4)

Уміння сприймати сутність і особливості історичного розвитку світової цивілізації та місця в ньому вітчизняного минулого (C2)

Здатність займати активну життєву позицію у відстоюванні своєї точки зору та історичної об'єктивності з проблем минулого та сьогодення (C3)

Уміння використовувати на практиці теоретичні положення для здійснення організаційних та контрольних заходів у сфері історичної науки (C5, C8)

Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах (C4, C10)

Уміння використовувати на практиці програмно-технічні засоби інформатики та сучасні інформаційні системи і технології (C8)

Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики (C2, C3)

Здатність використовувати в своїй діяльності історичні методи дослідження (C7)

Уміння виявляти та розв'язувати дослідницькі проблеми, здійснювати дослідження проектів на належному рівні (C1, C2, C3)

Здатність використовувати іноземну мову в практичній діяльності за спеціальністю (C3)

Уміння працювати з джерелами та фаховою літературою (C3)

Уміння використовувати нормативно-правову базу з питань охорони праці, організувати дотримання вимог безпеки праці учасникам трудового процесу (C1)

Здатність організувати дотримання дисципліни та санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу (C1, C4)

Здатність ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації (C7, C10)

Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1				Модуль 2	Екзамен	Сума
Навчальна (аудиторна) та самостійна робота				ІНДЗ (реферат)		
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				
T1- T9	Сума	T1-T20	Сума			
Робота на парах – 50 Тест – 50	100	Робота на парах – 30 Тест – 10	40	10	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Плани семінарських занять

Тема 1. Основи наукознавства

1. Наука: зміст, функції.
2. Наукознавство та його розвиток. Закономірності і тенденції розвитку науки.
3. Основні етапи становлення та сучасний рівень розвитку науки.

1. Крутов В. И., Попов В. В. Основы научных исследований. – М.: Высшая школа, 1989. – 400 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
3. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т. А. Основы научных исследований. – К.: Знання, 2001. – 113 с.
4. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.
5. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень: Підручник. - К.: Вища школа, 1997.- 214 с.
6. Бори́кова Л. В., Виноградова Н. А. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу. – М.: ИНФРА - М, 2000.- 89 с.
7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., – К.: Знання, 2006. – 307 с.
8. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД „Слово”, 2004. – 240 с.
9. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-е вид., перераб. і допов. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 240 с.
10. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 309 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
11. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.
12. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.

Тема 2. Організація науково-дослідної роботи студентів у вищій школі

1. Науково-дослідна робота студентів як складова частина навчального процесу.
2. Науково-дослідна робота у позанавчальний час.
3. Творчість як форма мислення. Природа здібностей як психологічна проблема розвитку творчості.
4. Наукове дослідження творчих здібностей.
5. Виховання творчих здібностей у студентів: його послідовність і умови.

1. Бори́кова Л. В., Виноградова Н. А. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу. – М.: ИНФРА - М, 2000.- 89 с.
2. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., – К.: Знання, 2006. – 307 с.
3. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД „Слово”, 2004. – 240 с.

4. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-є вид., перераб. і допов. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 240 с.
5. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 309 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
6. П’ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.
7. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.

Тема 3. Методологія наукових досліджень

1. Поняття проблеми в науковому дослідженні; актуальність, мета, завдання дослідження.
2. Об’єкт та предмет наукового дослідження. Наукова новизна, практична цінність, апробація отриманих результатів.

1. Крутов В. И., Попов В. В. Основы научных исследований. – М.: Высшая школа, 1989. – 400 с.
2. П’ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.
3. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 309 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Цехмістрові Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД „Слово”, 2004. – 240 с.
5. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., – К.: Знання, 2006. – 307

Тема 4. Оформлення результатів наукового дослідження

1. Загальні вимоги до оформлення результатів наукового дослідження.
2. Техніка оформлення наукової документації.
3. Підготовка наукових матеріалів до друку та інших форм оприлюднення.

1. Бори́кова Л. В., Виноградова Н. А. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу. – М.: ИНФРА - М, 2000.- 89 с.
2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-є вид., перераб. і допов. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 240 с.
4. П’ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.
5. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 309 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД „Слово”, 2004. – 240 с.
7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., – К.: Знання, 2006. – 307 с.

Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень

1. Суть і види наукової інформації.
2. Роль наукової інформації у проведенні наукових досліджень.
3. Джерела інформації. Методи пошуку і збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація інформації.
4. Бібліографічний пошук інформації з суспільних наук. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.
5. Електронні засоби пошуку інформації

1. Борикова Л. В., Виноградова Н. А. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу. – М.: ИНФРА - М, 2000.- 89 с.
2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-е вид., перераб. і допов. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 240 с.
4. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.
5. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 309 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД „Слово”, 2004. – 240 с.
7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., – К.: Знання, 2006. – 307 с.

Тема 6. Методи історичних досліджень

1. Методологія та методика історичного дослідження.
2. Методи: поняття та класифікація.
3. Математичні методи в історичних дослідженнях

1. Аникеев И., Покасов В. Историческая информатика в России и за рубежом // Новая и новейшая история. – 2002. – № 1.
2. Астахов М. В. О соотношении технологии, подходов, методов и методик в историко-научном исследовании // Новые информационные ресурсы и технологии в исторических исследованиях и образовании. Сборник тезисов докладов и сообщений Всероссийской конференции, 6-9 апр. 2000 г. Боровое (Московская обл.) – М., 2000. – [296 с.] – С. 253–255.
3. Астахов М.В. Об академической традиции и соотношении аналитической истории и исторической информатики // Информатика и информационная культура в современной школе. Сб. материалов I и II Всероссийских научно-практических конференций / Под ред. Ю.В. Александрова, В.И. Пугача; Самарский институт повышения квалификации и переподготовки работников образования. – Самара, 1996. – С. 114–117.
4. Блок М. Апология истории или Ремесло историка. – М., 1986.
5. Бородин Л.И. Квантитативная история в системе координат модернизма и постмодернизма // Новая и новейшая история. – 1998. – № 5.
6. Бородин Л.И. Квантитативная история на пороге ХХІ века: фазовый переход? // Новые информационные ресурсы и технологии в исторических исследованиях и образовании. Сборник тезисов докладов и сообщений всероссийской конференции / отв. ред. Л.И.

Тема 7. Робота над написанням наукових статей, монографій, наукових доповідей і повідомлень

1. Взаємозв'язок усної і письмової наукової мови.
 2. Наукова публікація. Поняття, функції, види.
 3. Роль малих жанрів наукової мови.
 4. Анотація. Тези наукової доповіді.
 5. Реферат. Рецензія.
 6. Наукова стаття. Її структурні елементи.
 7. Наукова монографія.
-
1. Бори́кова Л. В., Виноградова Н. А. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу. – М.: ИНФРА - М, 2000.- 89 с.
 2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
 3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-е вид., перераб. і допов. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 240 с.
 4. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.
 5. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 309 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
 6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД „Слово”, 2004. – 240 с.
 7. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., – К.: Знання, 2006. – 307 с.

Тема 8. Курсова робота

1. Загальна характеристика курсової роботи.
 2. Послідовність виконання курсової роботи.
 3. Підготовчий етап роботи над курсовою роботою.
 4. Заключний етап роботи над курсовою роботою. Підготовка до захисту та захист курсової роботи.
-
1. Бори́кова Л. В., Виноградова Н. А. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу. – М.: ИНФРА - М, 2000.- 89 с.
 2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
 3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-е вид., перераб. і допов. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 240 с.
 4. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник. – К.: 2003. – 116 с.
 5. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 309 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
 6. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД „Слово”, 2004. – 240 с.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

- Основи наукознавства
- Наука: зміст, функції.
- Наукознавство та його розвиток. Закономірності і тенденції розвитку науки.
- Основні етапи становлення та сучасний рівень розвитку науки
- Психологічно-інтелектуальне підґрунтя наукових досліджень
- Суб'єкт наукових досліджень. Типи характеру дослідників.
- Тип темпераменту і риси дослідника.
- Роль відкритого і закритого інтелекту в науковій діяльності.
- Кількісна і якісна типологія дослідників.
- Організація творчої діяльності Психологія наукової творчості.
- Робочий день науковця.
- Робоче місце науковця. Оргтехніка, технічні засоби наукової діяльності.
- Ділове спілкування. Ділове листування. Особистий архів дослідника.
- Тош Д. Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка. – М.,
- Методологія наукових досліджень
- Поняття проблеми в науковому дослідженні; актуальність, мета, завдання дослідження.
- Об'єкт та предмет наукового дослідження. Наукова новизна, практична цінність, апробація отриманих результатів.
- Оформлення результатів наукового дослідження
- Загальні вимоги до оформлення результатів наукового дослідження.
- Техніка оформлення наукової документації.
- Підготовка наукових матеріалів до друку та інших форм оприлюднення.
- Інформаційне забезпечення наукових досліджень
- Суть і види наукової інформації.
- Роль наукової інформації у проведенні наукових досліджень.
- Джерела інформації. Методи пошуку і збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація інформації.
- Бібліографічний пошук інформації з суспільних наук. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.
- Електронні засоби пошуку інформації
- Методи історичних досліджень
- Методологія та методика історичного дослідження.
- Методи: поняття та класифікація.
- Математичні методи в історичних дослідженнях.
- Робота над написанням наукових статей, монографій, наукових доповідей і повідомлень
- Взаємозв'язок усної і письмової наукової мови.
- Наукова публікація. Поняття, функції, види.

- Роль малих жанрів наукової мови.
- Анотація. Тези наукової доповіді.
- Реферат. Рецензія.
- Наукова стаття. Її структурні елементи.
- Наукова монографія.
- Загальна характеристика курсової роботи.
- Послідовність виконання курсової роботи.
- Підготовчий етап роботи над курсовою роботою.
- Заключний етап роботи над курсовою роботою. Підготовка до захисту та захист курсової роботи.

Самостійна робота

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів.

Навчальна програма, яка завершується заліком або екзаменом:

№ п/п	Критерії	Кількість балів для дисципліни, яка завершується заліком	Кількість балів для дисципліни, яка завершується екзаменом
1.	Глибоко розкрита відповідь, з відображенням авторської позиції.	15-12 балів	10-9 балів
2.	Правильна стисла відповідь.	11-9 балів	8-7 балів
3.	Поверхова відповідь.	8-6 балів	6-5 балів
4.	Поверхова відповідь з наявністю окремих помилок.	5-3 бали	4-3 бали
5.	Розкриття лише окремого аспекту питання.	2-1 бал	2-1 бал
6.	Неправильна відповідь, або її відсутність.	0 балів	0 балів

- Основи наукознавства
- Наука: зміст, функції.
- Наукознавство та його розвиток. Закономірності і тенденції розвитку науки.
- Основні етапи становлення та сучасний рівень розвитку науки
- Психологічно-інтелектуальне підґрунтя наукових досліджень
- Суб'єкт наукових досліджень. Типи характеру дослідників.
- Тип темпераменту і риси дослідника.
- Роль відкритого і закритого інтелекту в науковій діяльності.
- Кількісна і якісна типологія дослідників.
- Організація творчої діяльності Психологія наукової творчості.
- Робочий день науковця.
- Робоче місце науковця. Оргтехніка, технічні засоби наукової діяльності.
- Ділове спілкування. Ділове листування. Особистий архів дослідника.
- Тош Д. Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка. – М.,
- Методологія наукових досліджень
- 1.Поняття проблеми в науковому дослідженні; актуальність, мета, завдання дослідження.
- .Об'єкт та предмет наукового дослідження. Наукова новизна, практична цінність, апробація отриманих результатів.
- Оформлення результатів наукового дослідження
- Загальні вимоги до оформлення результатів наукового дослідження.
- Техніка оформлення наукової документації.
- Підготовка наукових матеріалів до друку та інших форм оприлюднення.
- Інформаційне забезпечення наукових досліджень

- Суть і види наукової інформації.
- Роль наукової інформації у проведенні наукових досліджень.
- Джерела інформації. Методи пошуку і збору наукової інформації. Аналіз та інтерпретація інформації.
- Бібліографічний пошук інформації з суспільних наук. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.
- Електронні засоби пошуку інформації
- Методи історичних досліджень
- .Методологія та методика історичного дослідження.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень: Підручник. - К.: Вища школа, 1997.- 214 с.
2. Борицова Л. В., Виноградова Н. А. Пишем реферат, доклад, выпускную квалификационную работу. – М.: ИНФРА - М, 2000.- 89 с.
3. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – 3-е вид., перераб. і допов. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 240 с.
4. Крутов В. И., Попов В. В. Основы научных исследований. – М.: Высшая школа, 1989. – 400 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
6. Лудченко А. А., Лудченко Я. А., Примак Т. А. Основы научных исследований. – К.: Знання, 2001. – 113 с.
7. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: Знання, 2005. – 309 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
8. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.
9. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – К.: ВД „Слово”, 2004. – 240 с.
10. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 5-те вид., – К.: Знання, 2006. – 307 с.